

ประโยชน์ ๑-๒ ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์ สอบ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

- ก. วจีวิภาค แบ่งคำพูดออกเป็น.....ส่วน คือ..... ๑
ข. สรนันั้น จัดเป็นคุณได้ ๓ คุ่ คือ..... ๑

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

- ก. สาขือ+อิติ สนธิเป็น..... ๑
ข. อกคุกิ+อาคาร สนธิเป็น..... ๑
ค. จตุตราโรเม ตัดบทเป็น..... ๑
ม. เอตทโวจ ตัดบทเป็น..... ๑
ง. วิการโ แบ่งเป็น ๒ คือ..... ๑

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ๔ ก. สาڑ+อิติ สนธิเป็น สาڑติ ฯ
  - ๔ ข. อคุคิ+อาคาร สนธิเป็น อคุยาكار ฯ
  - ๔ ด. จตุตราโรเม ตัดบทเป็น จตุตราโร+อิเม ฯ
  - ๔ ฉ. เอตทโ瓊 ตัดบทเป็น เอต์+อโຈ ฯ
  - ๔ ง. วิการโ แบ่งเป็น ๒ คือ วิการในเบื้องต้น ๑ วิการในเบื้องปลาย ๑ ฯ

๓ จงตอบคําถามต่อไปนี้

- ก. นาม เช่น ໄຣ จัด เป็น ສາທາລະນາມ ฯ
ฯ. គິດ ຄືດ ຄົງຄົງ ມີກາຮັນຕໍ່ເທິໄຣ ฯ ຄະໄຣກັງ ฯ

- ค. เอกุนวีสติ จนถึง อภูรณวุติ เป็นวจนะและลิงค์อะไร ๆ
 ມ. อายตี, หนุก เป็นนิบทบอกรอบอะไร ๆ
 ง. โต ปัจจัย เป็นเครื่องหมายวิภาคติดอะไร ๆ

ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

- ✉ ก. นามที่ท้าไว้แก่คน สัตว์ ที่ อื่นได้ เหมือนคำว่า **มนุสสิส มนุษย์** ติรฉลโน สัตว์ ติรฉลโน นคร เมือง เป็นต้น จัดเป็นสาระน่ามหึมา ๆ
- ✉ ข. อิตถีลิงค์ มีการันต์ ๕ คือ อา อิ อี อุ อู ๆ
- ✉ ค. เอกุนวีสติ จนถึง อภูรณวุติ เป็นเอกสาระและอิตถีลิงค์อย่างเดียว ๆ
- ✉ ມ. อายตี เป็นนิบทบอกราก
 หนุก เป็นนิบทบอกรากความเดือน ๆ
- ✉ ง. โต ปัจจัย เป็นเครื่องหมายติดยาวยิภาคติดและปัญจมิวิภาคติด ๆ

๔. วิภาคติดอาขยาตนั้น ท่านจำแนกไว้เพื่อเป็นเครื่องหมายให้รู้อะไร ๆ จัดเป็นกี่หมวด ๆ อะไรบ้าง ๆ

- ✉ วิภาคติดอาขยาตนั้น ท่านจำแนกไว้เพื่อเป็นเครื่องหมายให้รู้ กล บท วจนะ บุรุษ ๆ
- ✉ (วิภาคติดอาขยาตนั้น) จัดเป็น ๘ หมวด คือ
  - ๑. หมวด วตุตมานา, ๒. หมวด ปณุจมี, ๓. หมวด สตุตมี,
  - ๔. หมวด ปรกุขา, ๕. หมวด หิยตุตني, ๖. หมวด หิยตุตني,
  - ๗. หมวด กวิสุสุนติ, ๘. หมวด กาลาติปตุตติ ๆ

๕. ศัพท์เหล่านี้ ชื่อว่ากรณ์สาชนะ ๆ

จะเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกปัจจัย รูป และสาชนะมาด้วย

- ก. วิชานาติ สีเลนาติ วิญญาณ ๆ
 ข. ทุกเขน รกรุขิตติ ทุรุกข์ ๆ

- ✉ ผู้ทำ ๆ ด้วยสิ่งใด ศัพท์ที่เป็นชื่อของสิ่งนั้น เป็นต้นว่า พนธน์ วัตถุเป็นเครื่องผูก ปหรณ์ วัตถุเป็นเครื่องประหาร วิชชุมนេ วัตถุเป็นเครื่องใช้ ชื่อว่า กรณ์สาชนะ ๆ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกปัจจัย รูป และสาชนะมาดังนี้

- ✉ ก. วิชานาติ สีเลนาติ วิญญาณ
  - (ผู้ใด) ย้อมรู้วิเศษ โดยปกติ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่าผู้รู้วิเศษโดยปกติ,
 รูป ปัจจัย, เป็นกัตตุรูป กัตตุสาชนะ ลงในอรรถแห่งตั้งสีลະ ๆ

- ## ឧ. ទុកុខេន រកុខិយតិតិ ទុរកុខំ

(จิตใต้) อันเขารักษาได้โดยยาก เหตุนั้น (จิตนั้น) ชื่อว่าอันเขารักษาได้โดยยาก,
ข ปัจจัย, เป็นกัมมรูป กัมมสา�ณะ ฯ

๖. สมាសເຫັນໄວ ຂໍອວ່າພຖົພພິທີສມາສ ၁ ແລະພຖົພພິທີສມາສນັ້ນ ມີເທົ່າໄວ ອະໄໄບ້ງ້າງ ၅

ติโลก เป็นสามาสอย่าง ๑ จงเจียนรูปวิเคราะห์มาดู ๑

๗. ភាព័ម្ធិត មីថ្មជាយទៅវា ឬ ឧបនាយក ឬ

ภาษาไทย, โสตทัณฑ์สัมภพ ลงปัจจัยอะไร ฯ ในตัวที่ต้องการ ฯ ใจตั้งวิเคราะห์มาดู ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยชน์ ๑-๒ ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์ สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๐

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

อักษรที่ใช้ในบาลีภาษาบ้านนี้ ๔๑ ตัว คือ..... ๘ ตัวนี้ ชื่อ สาร,
..... ๓๓ ตัวนี้ ชื่อพยัญชนะฯ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ✉ อักษรที่ใช้ในบาลีภาษาหนึ่ง ๔ ตัว อ อา อิ อุ อู เอ โอ ๕ ตัวนี้ ชื่อสระ, ก ข ค ฆ, ຈ
ฉ ช ສ ณ, ภ ງ ຖ ຜ, ຕ ຖ ທ ນ, ປ ພ ກ ມ, ຍ ຮ ລ ວ ສ හ ພ ອ ຄ ๓ ตัวนี้ ชื่อ
ພຍັງໝາງ ແລະ ພ

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. โนที+เอต்	สนธิเป็น.....	ฯ
ข. ชุมม์+เจร	สนธิเป็น.....	ฯ
ค. มุยาย	ตัดบทเป็น.....	ฯ
ม. ตาสาห	ตัดบทเป็น.....	ฯ
ก. นิกคหิตสนธิ ได้สนธิกริโภปรัณ ๔ ศีอ.	.....	ฯ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ☞ ก. โนหิ+ເວຕໍ សນີເປັນ ໂນເຫດໍ ພ
  - ☞ ຂ. ອມມຸນ+ຈເຣ ສນີເປັນ ອມມຸນຈເຣ ພ
  - ☞ ດ. ມູຍາຍໍ ຕັດບທເປັນ ເມ+ອຍໍ ພ
  - ☞ ນ. ຕາສາໜໍ ຕັດບທເປັນ ຕາສໍ+ອໜໍ ພ
  - ☞ ພ. ນິຄົກທີ່ສນີໃຈສນີ ໄດ້ສນີກີໂຮງປກຮົ້ນ ແລ້ວ ຄື່ອ ໂລໂປ່ງ ອ ອາເຖໂສ ອ ອາຄໂມ ອ ປກຕີ ອ ພ

๓. จงตอบคําถามต่อไปนี้

- ก. นามศัพท์ท่านแบ่งเป็นลิงค์เท่าไร ๆ อะไรมีหัวข้อ
  - ข. นปุ่งสกอลิงค์ มีการันต์เท่าไร ๆ อะไรมีหัวข้อ
  - ค. ศัพท์ เช่นไร ชื่อว่าสังขยา ๆ
  - ง. วิถีส่วนสัพพานม แบ่งเป็นเท่าไร ๆ อะไรมีหัวข้อ
  - จ. คำวิ. เสียงค่า เป็นนิ妄ตุกอกคือไร ๆ

ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

- ☞ ก. นามศัพท์ท่านแบ่งเป็นลิงค์ ๓ คือ
    - ปุ่งลิงค์ เพศชาย ๑
    - อิตถีลิงค์ เพศหญิง ๑
    - นปุ่งสกัลิงค์ มิใช่เพศชาย มิใช่เพศหญิง ๑ ๆ
  - ☞ ข. นปุ่งสกัลิงค์ มีการันต์ ๓ คือ อ อ อ ๆ ๆ ๆ
  - ☞ ค. ศัพท์ที่เป็นเครื่องกำหนดนับนามนาม ชื่อว่าสังขยา ๆ
  - ☞ ฌ. วิเสสนสัพพนามแบ่งเป็น ๒ คือ อนิยม ๑ นิยม ๑ ๆ
  - ☞ ง. อุปริ เป็นนิบัตบอกที่ ๆ
- เสยุยกذا เป็นนิบัตบอกอุปมาอุปไมย ๆ

๔. วตุตมานา บอกกล่าวอะไร ๆ แปลว่าอย่างไร ๆ จะเขียนวิภาคติอาขยะตหมวดปัญจมี เฉพาะฝ่ายปรัสรบทมาดู ๆ

- ☞ วตุตมานา บอกปัจจุบันกาล ฯ ปัจจุบันแท้ แปลว่า “อยู่”, ปัจจุบันใกล้อีต แปลว่า “ย่อง”,
ปัจจุบันใกล้อนาคต แปลว่า “จะ” ๆ
- ☞ ได้เขียนวิภาคติหมวดปัญจมี เฉพาะฝ่ายปรัสรบทมาดังนี้

ปัญจมี (ปรสุสปท)

	เอก.	พหุ.
ป.	ตุ	อนุตุ
ม.	หิ	ณ
อ.	มิ	ນ

๕. กิริยาภิทักษิณ คือ รุนโน, ปมชุช แปลว่าอย่างไร ๆ สำเร็จรูปมาจากอะไร ๆ จะเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกปัจจัย รูป และสาหณะมาด้วย

- ก. หิต กรโตรตติ หิตฤกโตร ฯ
- ข. ทุสุสติ เตนาติ ໂໂສ ฯ

- ☞ **รุนโน** แปลว่า ร้องให้แล้ว ๆ สำเร็จรูปมาจาก รุทุ ชาตุ ในความร้องให้, ต ปัจจัย ชาตุมี
ทุ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ต เป็น นุน แล้วลบที่สุดชาตุ ๆ
  - ☞ **ปมชุช** แปลว่า ประมาณแล้ว ๆ สำเร็จรูปมาจาก ป บทหน้า, មทุ ชาตุ ในความประมาณ,
ตูนาทิ ปัจจัย แปลง ตูนาทิ ปัจจัย เป็น ย เอา ย กับที่สุดชาตุ เป็น ชุช ๆ
- ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกปัจจัย รูป และสาหณะมาดังนี้

ก. หิต์ กโรตีติ หิตกุกโร

๖. ทุสุสติ เตนาติ ໂໂສ

(ชน) ย่อมประทุษร้าย (ด้วยกิเลส) นั่น เหตุนั้น (กิเลสนั้น) ชื่อว่า เป็นเหตุประทุษร้าย (แห่งชน), ณ ปัจจัย กัตตุรูป กรณสารนะ ฯ

๖. อะไร ซึ่งว่าตัปปุริสมานส์ ฯ และตัปปุริสมานนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ปตุจจิวร เป็นสามาสອะໄຮ ฯ ຈນເຈີຍນຽມປວິເຄຣະໜ້າມາດ ฯ

☞ นามศัพท์มี ๕ วิภาคติดเป็นตันในที่สุด ท่านย่อเข้าด้วยบทเบื้องปลาย ชื่อว่า ตับปูริสมاسم ฯ

☞ ตัวปูริสมานัน มี ๖ อายุ่ง คือ ทุติยาตปปูริโส, ตติยาตปปูริโส, จตุตุถิตปปูริโส,
ปณุลมิตปปูริโส, ฉภจิตปปูริโส, สตุตมีตปปูริโส ฯ

☞ **ปตุจีวร** เป็นสมาร์ทโฟนทวัสดุสماส ย วิเคราะห์ว่า
ปตโต จ จีวรณ ปตุจีวร ย

๗. ในชาติทิศธนิช มีปัจจัยเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ปุจฉิมो, คุณ瓦 ลงปั๊จย์อะไร ๆ ในตักทิชไหน ๆ งดตั้งวิเคราะห์มาดู ๆ

☞ ໃນชาຕາທີ່ທີ່ມີປັຈຈິຍ ຕ້າວ ດື່ອ ອົມ ອີຍ ກີຍ ພ

﴿ ปจฉิโม ลง อิม ปั้งจัย, ในชาตากิตติทธิช ฯ วิเคราะห์ว่า
ปจฉา ชาโต ปจฉิโม ฯ

☞ **คุณวา** ลง วนุตุ ปัจจัย, ในตทสสตถิตทบิตร ย วิเคราะห์ว่า
คุโนะ อสส อตถถิต คุณวา %

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ທສວරະບົກີ່ ៦

ພ.ສ. ២៥៦១ — ២៥៧០

ประโยชน์ ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

---

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

อักษรที่ใช้ในบาลีภาษาบ้านนั้น ๔๑ ตัว คือ..... ๕ ตัวนี้ ชื่อ สาร,
..... ๓๓ ตัวนี้ ชื่อพยัญชนะฯ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ๙ อักษรที่ใช้ในบาลีภาษาบ้านนั้น ๔๑ ตัว คือ อ อา อิ อី อុ อូ เอ ໂ ៥ ตัวนี้ ชื่อสาร,
ก ข ค ម ง, ຈ ฉ ສ ມ, ງ ឧ ឧ ឧ ឧ, ຕ ຖ ທ ນ, ປ ພ ກ ມ, ຍ ර ລ ວ ສ හ ພ ំ
៣៣ ตัวนี้ ชื่อพยัญชนะฯ

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. วิญญา+อคุค	สนธิเป็น.....	๑
ข. ยสุส+อินธุทริยานि	สนธิเป็น.....	๑
ค. ตุยาหា	ตัดบทเป็น.....	๑
ມ. ปจจตุต看清	ตัดบทเป็น.....	๑
ງ. สัญโภโโค	แบ่งเป็น ๒ คือ.....	๑

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ๙ ก. วิญญา+อคุค เป็น วิญญาคุคฯ
๙ ข. ยสุส+อินธุทริยานि เป็น ยสุสินธุทริยานิฯ
๙ ค. ตุยาหា ตัดบทเป็น เต+อหฯ
๙ ມ. ปจจตุต看清 ตัดบทเป็น ปจจตุ+ເວາฯ
๙ ງ. สัญโภโโค แบ่งเป็น ๒ คือ
ช้อนพยัญชนะที่มีรูปเหมือนกันอย่าง ๑
ช้อนพยัญชนะที่มีรูปไม่เหมือนกันอย่าง ๑ ฯ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. คุณนาม แบ่งออกเป็นกี่ชั้น ๑ อะไรบ้าง ๑
ข. นปุ่งสกลิงค์ มีการันต์เท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑
ค. ศัพท์เหล่านี้ คือ ต, เอกจุ, อມ เป็นสัพพนามประเภทไหน ๑

- ໝ. ສເຈ, ວິຍ ເປັນນິບາຕບອກຂະໜາດ
ໝ. ຂພຸພືສຕີ, ເຄຸນປຸລູມາສ ແປລວ່າຂະໜາດ

ໄດ້ຕອບຄໍາຕາມ ດັ່ງຕ່ອໄປນີ້

- ☞ ກ. ດຸດນາມແປ່ງອອກເປັນ ၃ ຊັ້ນ ຄື່ອ ປັກຕີ ၁ ວິເສສ ၁ ອຕີວິເສສ ၁ ໣ີ
- ☞ ພ. ນຸ່ງສກລິງຄົກ ມີກາຣັນຕີ ၃ ຄື່ອ ອ ອີ ອຸ ໣ີ
- ☞ ດ. ຕ ເປັນປຸຣີສັ້ພພນາມ ແລະເປັນນິຍມວິເສສນສັ້ພພນາມ ໣ີ
ເອກຈຸຈ, ອມຸ ເປັນນິຍມວິເສສນສັ້ພພນາມ ໣ີ
- ☞ ຝ. ສເຈ ເປັນນິບາຕບອກປົກກັບ ၅
ວິຍ ເປັນນິບາຕບອກອຸປາມອຸປ່ມໄມຍ ໣ີ
- ☞ ກ. ຂພຸພືສຕີ ແປລວ່າ ၂၆ ໣ີ
ເອກຸນປຸລູມາສ ແປລວ່າ ၄၅ ໣ີ

៥. ອະໄຮຈັດເປັນວາຈກ ໣ີ ແປ່ງເປັນເທົ່າໄຣ ໣ີ ອະໄຮນ້າງ ໣ີ

ຈົງເຂີຍວິກັດຕິ່ມວັດສັດຕະນີ ເລີກະຟ້າຍປ່ຽນສັບທາດູ ໣ີ

- ☞ ກົງຍາຕັກທີ່ປະກອບດ້ວຍ ວິກັດຕິ ກາລ ບທ ວຈນະ ບຸຮຸ່ງ ຮາດູ (ປັຈັຍ) ຈັດເປັນວາຈກ ໣ີ
- ☞ (ວາຈກນັ້ນ) ແປ່ງເປັນ ၅ ຄື່ອ ກັດຕຸວາຈກ ၁ ກັມມວາຈກ ၁ ວາວວາຈກ ၁ ເຫດຸກັດຕຸວາຈກ ၁
ເຫດຸກັມມວາຈກ ၁ ໣ີ
- ☞ ໄດ້ເຂີຍວິກັດຕິ່ມວັດສັດຕະນີ ເລີກະຟ້າຍປ່ຽນສັບທາດູ ດັ່ງນີ້

ສັດຕະນີ (ປ່ຽນສັບທາດູ)

	ເອກ.	ພຫຼ.
ປ.	ເອຍຸຍ	ເອຍຸໝູ້
ມ.	ເອຍຸຍາສີ	ເອຍຸຍາຄ
ວ.	ເອຍຸຍາມີ	ເອຍຸຍາມ

៥. ກົງຍາກິຕົກ ຄື່ອ ຕິຟຸໂລນ, ປຸຄຄຸຍຸ່ຫ ແປລວ່າອ່າຍ່າງໄຣ ໣ີ ສໍາເຮົ້ຈຽບມາຈາກຂະໜາດ

ຈົງເຂີຍຄໍາແປລຽບວິເຄຣະທີ່ຕ່ອໄປນີ້ ພຣ້ອມທັງນອກປັຈັຍ ຮູປ ແລະສາຫະນາມດ້ວຍ ໣ີ

ກ. ທິຕິ ກໂຣຕີຕີ ທິຕິກຸກໂຣ ໣ີ

ໆ. ສຣຕີ ເອຕາຍາຕີ ສຕີ ໣ີ

- ☞ ຕິຟຸໂລນ ແປລວ່າ ຂ້າມແລ້ວ ສໍາເຮົ້ຈຽບມາຈາກ ຕຣ ຮາດູ ໃນຄວາມຂ້າມ, ຕ ປັຈັຍ ຮາດູມີ ຮ ເປັນ
ທີ່ສຸດຍູ່ໜ້າ ແປລງ ຕ ເປັນ ຕຸນ ແລ້ວລົບທີ່ສຸດຮາດູ (ອີ ອາດນ) ໣ີ

- ❖ **ปคบุห** แปลว่า ประคองแล้ว ฯ สำเร็จรูปมาจาก ป บทหน้า, คหุ ราตุ ในความประคอง,
ตุนอาทิ ปัจจัย คือ ตุน ตุวา ตุวน อุปสัคคอร์ยหน้าแปลงปัจจัยทั้ง ๓ เป็น ย
ราตุมี หุ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ย กับที่สุดราตุเป็น ยุห ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกปัจจัย รูป และสาเหตุมาดังนี้

๗. หิต กรุตีติ หิตกกร

(ผู้ใด) ย่อมทำ ซึ่งประโยชน์เกือบกุล เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่า ผู้ทำซึ่งประโยชน์เกือบกุล,
อ ปัจจัย, เป็นกัตตรูป กัตตสาชนะ ฯ

ឧ. សរពិ ខេត្តយាតិ សទិ

(ชน) ย่อmorality (ด้วยธรรมชาติ) นั่น เหตุนั้น (ธรรมชาตินั้น) ซึ่งว่า เป็นเหตุระลึก (แห่งชน), ติ ปัจจัย, กัตตุรูป กรณีฐานะ ฯ

๖. อะไรข้อตัปปุริส sama ส ฯ ตัปปุริส sama สนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ราชปุตโต เป็น sama อะไร ฯ จงเขียนวิเคราะห์มาด ฯ

- ❖ นามศัพท์มี ๕ วิภาคติดเป็นตันในที่สุด ท่านย่อเข้าด้วยบทเบื้องปลาย ชื่อตัปปุริสมานาส ฯ
  - ❖ ตัปปุริสมานาสนั้น มี ๖ อาย่าง คือ ทุติยาตปปุริโซ, ตติยาตปปุริโซ, จตุตุกีตปปุริโซ,
ปณุลมีตปปุริโซ, ฉภุจีตปปุริโซ, สตุตมีตปปุริโซ ฯ
  - ❖ ราชบุตร๒ เป็นเจ้าที่ตัปปุริสมานาส ฯ วิเคราะห์ว่า
รัณโโน ปุตโต ราชบุตร๒ ฯ

၇. ในสังคมตั้งนี้ มีปัจจัยเท่าไร อะไรมาก

กจุจายโน, ໂກສີ ລົງປ່າຈັຍວະໄໄ ພ ໄນຕັກຫີຕິໄທ່ນ ພ ຈົງຕັ້ງວິເຄຣະໜໍາດູ ພ

- ❑ ในสภารัฐตั้นทิช มีปัจจัย ๕ ตัว คือ ตร ตาม อิยิสุสก อิย อิภูตฯ
  - ❑ กจจายโน ลง ณายน ปัจจัย, ในโคงตตั้นทิช ฯ วิเคราะห์ว่า กจจสุส อปจ จ ง กจจายโน ฯ
  - ❑ โกรี ลง อี ปัจจัย, ในตั้นสัตติตั้นทิช ฯ วิเคราะห์ว่า โกรโค อสส อตถีติ โกรี ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยค ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๑

---

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างดังต่อไปนี้

“อักขระที่เหลือจากสระมี ก เป็นตัน มีนิกหิตเป็นที่สุด ชื่อ.....
แปลว่า..... มี.....ตัว แบ่งเป็น.....พาก คือ.....” ๆ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

☞ “อักขระที่เหลือจากสระ มี ก เป็นตัน มีนิกหิตเป็นที่สุด ชื่อพยัญชนะ แปลว่าทำเนื้อความให้ปรากฏ มี ๓๓ ตัว แบ่งเป็น ๒ พาก คือ วรรค ๑ วรรค ๒” ๆ

๒. ในสรสนธิ ได้สนธิกิริโยปกรณ์เท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ อกขุวสุส ตัดและต่ออย่างไร ๆ

☞ ในสรสนธิได้สนธิกิริโยปกรณ์ ๗ คือ โลโภ ๑ อาเทโซ ๑ อาทโน ๑ วิการो ๑ ปกติ ๑ ทีโน ๑ รสุส ๑ ๆ

☞ อกขุวสุส ตัดบทเป็น อกโน+อสุส ถ้า โอ อยู่หน้า มีสะอยู่เบื้องหลัง เอา โอ เป็น ว สนธิเป็น อกขุวสุส ๆ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. นามศัพท์ แบ่งเป็นเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

ข. อิตถีลิงค์ มีการันต์เท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

ค. ศัพท์เหล่านี้ คือ ตุมห, ย, ก් เป็นลักษณะประเภทไหน ๆ

ฉ. อุทุธ, ตคุณ เป็นนิباتบอกร้อยไร ๆ

ง. ปกติสังขยา กับ ปุรณสังขยา ต่างกันอย่างไร ๆ

ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

☞ ก. นามศัพท์ แบ่งเป็น ๓ อย่าง คือ นามนาม ๑ คุณนาม ๑ สัพพนาม ๑ ๆ

☞ ข. อิตถีลิงค์ มีการันต์ ๔ คือ อา อิ อี อุ อู ๆ ๆ

☞ ค. ตุมห เป็นปุริสสัพพนาม ๆ

ย, ก් เป็นอนิยมวิเศษนสัพพนาม ๆ

☞ ฉ. อุทุธ เป็นนิباتบอกรหี ๆ

ตคุณ เป็นนิباتบอกรความเตือน ๆ

๙. ปกติสังขยา กับ ปูรณสังขยา ต่างกันอย่างนี้ คือ
- ปกติสังขยา นับโดยปกติเป็นต้นว่า หนึ่ง ส่อง สาม สี่ ห้า สำหรับนับนามนามให้รู้ว่ามีประมาณเท่าใด,
- ส่วน ปูรณสังขยา สำหรับนับนามนามที่เต็มในที่นั้น ๆ คือนับเป็นชั้น ๆ เป็นต้นว่า ที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม ที่สี่ ที่ห้า ฯ

๔. ในอาชญาตแบ่งการที่เป็นประชานไว้เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ จะรู้จักการได้ต้องหมายรู้ด้วยอะไร ฯ จะเขียนวิภาคติหมวดอัชชัตตนี เฉพาะฝ่ายปรั�สบทมาดู ฯ

- ๑ ในอาชญาตนั้น แบ่งการที่เป็นประชานได้ ๓ กลา คือ
การที่เกิดขึ้นจำเพาะข้างหน้า	เรียกว่า ปัจจุบันการ ๑
การที่ล่วงแล้ว	เรียกว่า อดีตการ ๑
การที่ยังไม่มาถึง	เรียกว่า อนาคตการ ๑ ฯ
- ๒ จะรู้จักการได้ต้องหมายรู้ด้วยวิภาคติทั้ง ๘ หมวด ฯ
- ๓ ได้เขียนวิภาคติหมวดอัชชัตตนี เฉพาะฝ่ายปรั�สบท มาดังนี้

อัชชัตตนี (ปรสุสปท)

	เอก.	พห.
ป.	อี	อໍ
ม.	ໂ	ຕ
อ.	ອື	ມ

๕. ปัจจัยในกิริยาภิกักษ์ แบ่งเป็นกี่พวก ฯ อะไรบ้าง ฯ ปัจจัยไหนบอกถึงอะไร ฯ กตุตา ลงปัจจัยอะไร ฯ เป็นรูปและสาสนะอะไร ฯ จะเขียนรูปวิเคราะห์มาดู ฯ

- ๑ ปัจจัยในกิริยาภิกักษ์ แบ่งเป็น ๓ พาก คือ
กิตปัจจัย	อย่างนี้ อนุต ตวนຸຕຸ ຕາວີ
กิจปัจจัย	อย่างนี้ อนីຍ ຕພຸພ
กิตกิจปัจจัย	อย่างนี้ ມານ ຕ ໜູນ ຕຸວາ ຕຸວານ
- ๒ (ปัจจัยในกิริยาภิกักษ์ ทั้ง ๓ พากนั้น)
อนุต ມານ	บอกปัจจุบันการ
ຕວນຸຕຸ ຕາວີ ຕ ໜູນ ຕຸວາ ຕຸວານ	บอกอดีตการ
อนីຍ ຕພຸພ	บอกความจำเป็น ฯ
- ๓ กตุตา ลง ຕຸ ปัจจัย, เป็นกັດຕຽບ ກັດຕຸສາຮະ ฯ
ວິເຄຣະໜ່ວ່າ ກໂຮຕີຕີ ກຕຸຕາ ฯ

หรือเป็นกัตตุรูป กัตตุสารนะ ลงในอรรถแห่งตั้สสีลະ ฯ
วิเคราะห์ว่า กโตรติ สีเลนาติ กตุตา ฯ

๖. อะไรซึ่อกัมมารยสมາส ฯ และกัมมารยสมานั้นมีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ทิพพจกุ เป็นสมາสอะไร ฯ ใจเจียนรูปวิเคราะห์มาดู ฯ

- ☛ นามศัพท์ ๒ บท มีวิภาคติดและวจนะเป็นอย่างเดียวกัน บทหนึ่งเป็นประทานคือเป็นนามนาม บทหนึ่งเป็นวิเสสนะคือเป็นคุณนาม หรือเป็นคุณนามทั้ง ๒ บท มีบทอื่นเป็นประทาน ที่ท่านย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ซึ่อกัมมารยสมາส ฯ
- ☛ กัมมารยสมานั้น มี ๖ อย่าง คือ วิเสสนปุพุปโถ, วิเสสนหุตุตรปโถ, วิเสสนโภกยนโถ, วิเสสนปมปโถ, สมภានปุพุปโถ, อวชารณปุพุปโถ ฯ
- ☛ **ทิพพจกุ** เป็นอุปมาบุพพบท-วิเสสนปมบท กัมมารยสมາส ฯ วิเคราะห์ว่า
ทิพพ พ อิว ຈกุ ทิพพจกุ ฯ

๗. ในตัวสัตตถิตต์ทธิต มีปัจจัยเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
คุณวา, พนธนีย ลงปัจจัยอะไร ฯ ในตัวทธิตไหน ฯ จงตั้งวิเคราะห์มาดู ฯ

- ☛ ในตัวสัตตถิตต์ทธิต มีปัจจัย ๔ ตัว คือ วี, ส, สี, อิก, อี, ร, วนุตุ, มนุตุ, ณ ฯ
- ☛ **คุณวา** ลง วนุตุ ปัจจัย, ในตัวสัตตถิตต์ทธิต ฯ วิเคราะห์ว่า
คุโน อสุส อตุถีติ คุณวา ฯ
- ☛ **พนธนีย** ลง อีຍ ปัจจัย, ในฐานตัวทธิต ฯ วิเคราะห์ว่า
พนธนสส งาน พนธนีย ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.